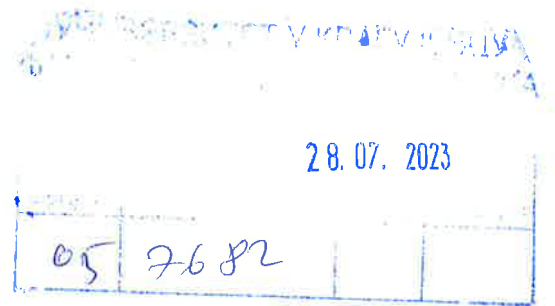

УНИВЕРЗИТЕТ У КРАГУЈЕВЦУ
ФАКУЛТЕТ МЕДИЦИНСКИХ НАУКА
НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

1. Одлука Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу, одржаној дана 14.06.2023. године, одлуком број IV-03-423/27, формирана је Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације под називом „Анализа повезаности полиморфизама гена за **BCL2, TP53, FCGR3A, FCGR2A** и **ATG16L1** са клиничким карактеристикама, током и исходом лечења болесника са дифузним В-лимфомом великих ћелија“ кандидата Анђелине Живановић, у следећем саставу:

1. **Проф. др Небојша Анђелковић**, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Интерна медицина, председник
2. **Проф.др Биљана Љујић**, ванредни професор за ужу научну област генетика, Факултет медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, члан
3. **Доц.др Данијела Лековић**, доцент за ужу научну област интерна медицина, Медицински факултет Универзитета у Београду, члан

Комисија је прегледала и проучила докторску дисертацију Анђелине Живановић и подноси Наставно-научном већу следећи

2. Извештај комисије о оцени и одбрани завршене докторске дисертације

2.1. Опис докторске дисертације

Докторска дисертација кандидата Анђелине Живановић под називом „Анализа повезаности полиморфизама гена за **BCL2, TP53, FCGR3A, FCGR2A** и **ATG16L1** са клиничким карактеристикама, током и исходом лечења болесника са дифузним В-

лимфомом великих ћелија“ урађена је под коменторством др сци. биол. Бојане Цикота-Алексић, вишег научног сарадника на Медицинском факултету ВМА Универзитета одбране у Београду за ужу научну област Биологија (хумана генетика) и проф. др Светлане Ђукић, ванредног професора за ужу научну област Интерна медицина, Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу.

У Уводу докторске дисертације приказана су актуелна знања о дефиницији, етиопатогенези, епидемиолошким карактеристикама, подели, дијагнози, лечењу и прогнози DLBCL. Посебна пажња је посвећена различитим терапијским модалитетима и прогностичким критеријумима. Након тога изнета су актуелна сазнања о физиолошкој улози *BCL2*, *TP53*, *FCGR3A*, *FCGR2A* и *ATG16L1* гена, те о патофизиолошким последицама полиморфизма гена за *BCL2*, *TP53*, *FCGR3A*, *FCGR2A* и *ATG16L1* у различитим патолошким стањима, посебно код дифузног Б крупноћелијског лимфома.

Циљеви докторске дисертације су јасно и прецизно дефинисани, а односе се на испитивање учесталости rs1042522, rs2279115, rs2241880, rs1801274 и rs396991 полиморфизама код оболелих од DLBCL, као и испитивање повезаности између rs1042522, rs2279115, rs2241880, rs1801274 и rs396991 полиморфизама и клиничких карактеристика оболелих, те анализу повезаности са тераписким одговором, током и исходом лечења код оболелих од DLBCL.

У поглављу Материјал и методе детаљно је описан дизајн ове клиничке, неинтервентне ретроспективно-проспективне студије које је спроведено код болесника лечених од маја 2005.године до децембра 2021. године у Клиници за хематологију, Институту за медицинска истраживања, Институту за патологију и судску медицину, Централној клиничкој лабораторији и Институту за радиологију Војномедицинске академије (ВМА). Дизајн студије је одобрила Етичка комисија ВМА, Београд, Србија, у складу са принципима наведеним у Хелсиншкој декларацији. Истраживањем је обухваћено 130 болесника са утврђеном дијагнозом DLBCL која је била заснована на хистопатологији и имунохистохемији према класификацији Светске здравствене организације (WHO) из 2008. године. Болесници су након завршене дијагностике стратификовани у клиничке стадијуме болести (CS I-IV) према AnnArbor класификацији. Од прогностичких маркера DLBCL коришћени су: Интернационални прогностички индекс IPI (The International Non-Hodgkin's Lymphoma Prognostic Factors Project, 1993) који

је одређиван на основу пет параметара: животна доб (>60 година), Ann Arbor клинички стадијум (III/IV CS), ниво лактатне дехидрогеназе у крви, ECOG (Eastern Cooperative Oncology Group) статус и више од једног захваћеног екстралимфатичног органа. Болесницима је из узорка периферне крви извршена изолација ДНК, а генотипизација rs1042522, rs2279115, rs2241880, rs1801274 и rs396991 је изведена помоћу TaqMan есеја за алелску дискриминацију Real time PCR методом.

Резултати докторске дисертације су јасно и систематично представљени и садрже 3 слике и 12 табела. Из приказаног је закључено да су испитивани генотипови повезани са клиничким стадијумом (*TP53* CG+CC vs GG), екстранодалном болешћу [(*ATG16L1* AG vs AA; AG vs GG); (*BCL2* CC+CA vs AA; CC vs CA+AA); *FCGR3A* VV vs FF; FF vs FV+VV; FF+FV vs VV, прогностичким скоровима (NCCN IPI: HH vs HR+RR; aaIPI: HH vs HR+RR), LMR (*ATG16L1* AA vs AG+GG; AA vs GG) и NLR (*ATG16L1* AA vs AG+GG; AA vs GG), али није нађен утицај на одговор на терапију, релапс болети, компликације повезане са терапијом, OS и PFS. Болесници са *ATG16L1* AA имали су већу стопу преживљавања од носилаца GG генотипа. Када су били подвргнути радиотерапији, болесници са *ATG16L1* алелом А или AA генотипом имали су боље OS. Резултати показују повезаност *TP53* rs1042522 са клиничким стадијумом, *ATG16L1* rs2241880 са екстранодалном болешћу, LMR и NLR, *BCL2* rs2279115 и *FCGR3A* rs396991 са екстранодалном болешћу и *FCGR2A* rs180274 са прогностичким скоровима. Утицај генотипова *ATG16L1* на OS код болесника који су подвргнути радиотерапији, указује на значај појединачних SNP-а у појединим подгрупама DLBCL.

У поглављу Дискусија, добијени резултати су анализирани, објашњени и упоређени са резултатима других актуелних релевантних научних радова. У докторској дисертацији је цитирано 548 референци.

2.2. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области

Дифузни Б крупноћелијски лимфом (DLBCL), представља најчешћи хистолошки ентитет неходжинских лимфома (NHL) са учесталošћу од 30-40%. Реч је о агресивном

типу лимфома кога карактерише изузетна хетерогеност биологије тумора, патолошких (морфолошких/имунохистохемијских) особина, клиничке слике и одговора на терапију.

„Златни стандард“ у лечењу DLBCL је имунохемотерапија по протоколу R-CHOP којом се постиже дугорочна контрола болести у 90% болесника ограниченог и код 60% болесника са узнатпредовалим стадијумом. Релапс болести развиће 45-50% болесника. Трећина болесника са релапсом не постиже одговор применом друге терапијске линије, укључујући и аутологу трансплантацију матичних ћелија хематопоезе. Упркос присуству бројних хематолошких прогностичких параметара, преживљавање је било варирајуће унутар исте подгрупе болесника због чега је потребна нова прогностичка стратегија у циљу персонализације терапијског режима. Прогностички биомаркери су важни за избор модалитета лечења и предвиђања. У претходним студијама је испитиван профил експресије гена што је значајно унапредило разумевање комплексне биологије овог лимфома. Полиморфизми гена се састоје од варијације у секвенци ДНК која се појављује са учесталашћу $\geq 1\%$ у општој популацији што доводи до измена у структури, експресији и активности протеина који производи ген. Испитивања повезаности полиморфизма *ATG16L1* гена и прогнозе DLBCL су у повоју и указују да доводи до дефектне аутофагије што резултује резистенцијом на терапију, а полиморфизам гена *TP53* је повезан са лошом прогнозом DLBCL, док повишена експресија *BCL2* је одговорна за резистенцију на лекове и лоше преживљавање болесника са DLBCL (полиморфизам *Bcl-2* гена има супротан ефекат). Резултати више студија о терапијском утицају полиморфизма гена за *FCGR2A* и *FCGR3A* су контрадикторни и нејасни.

У овој студији је показано да су испитивани генотипови повезани са клиничким стадијумом (*TP53* CG+CC vs GG), екстранодалном болешћу [(*ATG16L1* AG vs AA; AG vs GG); (*BCL2* CC+CA vs AA; CC vs CA+AA); *FCGR3A* VV vs FF; FF vs FV+VV; FF+FV vs VV, прогностичким скоровима (NCCN IPI: HH vs HR+RR; aaIPI: HH vs HR+RR), LMR (*ATG16L1* AA vs AG+GG; AA vs GG) и NLR (*ATG16L1* AA vs AG+GG; AA vs GG), али није нађен утицај на одговор на терапију, релапс болести, компликације повезане са терапијом, OS и PFS. Болесници са *ATG16L1* AA имали су већу стопу преживљавања од носилаца GG генотипа. Када су били подвргнути радиотерапији, болесници са *ATG16L1* алелом А или АА генотипом имали су боље OS. Резултати показују повезаност *TP53*

rs1042522 са клиничким стадијумом, *ATG16L1* rs2241880 са екстранодалном болешћу, LMR и NLR, *BCL2* rs2279115 и *FCGR3A* rs396991 са екстранодалном болешћу и *FCGR2A* rs180274 са прогностичким скоровима. Утицај генотипова *ATG16L1* на OS код болесника који су подвргнути радиотерапији, указује на значај појединачних SNP-а у појединим подгрупама DLBCL.

2.3. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оргиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области

Детаљним претраживањем биомедицинских база података „*PubMed*“, „*Medline*“, „*KoBSON*“, „*SCIndex*“ и доступне литературе, коришћењем кључних речи „*Diffuse large B-cell lymphoma*“, „*ATG16L1*“, „*TP53*“, „*BCL2*“, „*FCGR2A*“, „*FCGR3A*“, „*gene polymorphism*“, „*clinical characteristics*“, „*outcome*“ нису пронађене студије сличног дизајна и методологије које су се бавиле испитивањем повезаности полиморфизма гена са са клиничким карактеристикама, током и исходом лечења болесника са дифузним Б лимфомом великих ћелија. Сходно томе, Комисија констатује да је докторска дисертација под називом „**Анализа повезаности полиморфизама гена за *BCL2*, *TP53*, *FCGR3A*, *FCGR2A* и *ATG16L1* са клиничким карактеристикама, током и исходом лечења болесника са дифузним В-лимфомом великих ћелија**“ кандидата Анђелине Живановић, представља резултат оргиналног научног рада.

2.4. Преглед остварених резултата рада кандидата у одређеној научној области

А. Лични подаци

Др Анђелина Живановић рођена је 05.09.1973. године у Пожаревцу. Основну школу завршила је у Жагубици и гимназију у Пожаревцу са одличним успехом. На Медицинском факултету Универитета у Београду дипломирала је 1999. године са просечном оценом 8,74 и стекла звање доктора медицине. Након завршених студија обавила је обавезан приправнички стаж у КБЦ „Бежанијска коса“ у Београду. Положила стручни испит 2001. године. Радила је као лекар опште праксе у ДЗ у Земуну током шест месеци, 2001. године. Специјалистичке академске студије из области Интерна медицина је завршила на

Медицинском факултету Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду, 2007. године са одличним успехом. Од 2008. до 2021. године радила је у Клиници за хематологију Војномедицинске академије у Београду као специјалиста Интерне медицине. Субспецијалистичке студије из хематологије је завршила 2018. са одличним успехом на Медицинском факултету Војномедицинске академије Универзитета одбране у Београду. Академске докторске студије из клиничке и експерименталне интерне медицине, смер хематологија, уписала је на Факултету медицинских наука Универзитета у Крагујевцу 2012. године. Положила је усмени докторски испит 2016. године са оценом 8. Од 2021. стално је запослена на Интерном одељењу опште болнице Medigroup. Мајка двојице синова.

Б. Списак објављених радова (прописани минимални услов за одбрану докторске дисертације)

1. **Živanović A**, Stamatović D, Strelčić N, Magić Z, Tarabar O, Miljanović O, Mišović M, Đukić S, Cikota-Aleksić B. Association of ATG16L1 rs2241880 and TP53 rs1042522 with characteristics and course of diffuse large B-cell lymphoma. *Pathology Research and Practice*. 2022;237:154033. **M22**
2. Atanasković L, Cikota-Aleksić B, Tarabar O, Trimčev J, **Živanović-Ivić A**, Marjanović S, Magić Z. Clinical implications of glutathione S-transferase genotyping in patients with diffuse large B-cell lymphoma. *J BUON* 2016; 21(6):1459-1465. **M23**
3. **Živanović-Ivić A**, Atanasković L, Elez M, Radić-Tasić O, Balint B, Stamatović D. Uticaj faktora prognoze na ukupno preživljavanje bolesnika sa Bense Jones multiplim mijelomom-naše iskustvo. *Med Pregl* 2017;LXX(Suppl 1):57-61. **M51**

2.5. Оцена о испуњености обима и квалитета у односу на пријављену тему

Сprovedено истраживање је у потпуности у складу са пријављеном темом докторске дисертације. Докторска дисертација кандидата Анђелине Живановић садржи сва неопходна поглавља која укључују: Увод, Циљеве и хипотезе, Материјал и методе, Резултате, Дискусију, Закључке и Литературу. Докторска дисертација је написана на 99 страна и садржи 3 слике и 12 табела. Циљеви истраживања и примењена методологија су у сагласности са наведеним у пријави теме докторске дисертације. Резултати истраживања

су систематично и јасно представљени. У поглављу Дискусија добијени резултати су адекватно анализирани и објашњени у поређењу са доступним и релевантним литературним подацима. Закључци су јасно дефинисани и у складу су са постављеним циљевима истраживања. Поглавље Литература садржи 548 цитираних релевантних научних радова.

У складу са наведеним, Комисија констатује да докторска дисертација кандидата Анђелине Живановић под називом „Анализа повезаности полиморфизама гена за **BCL2, TP53, FCGR3A, FCGR2A** и **ATG16L1** са клиничким карактеристикама, током и исходом лечења болесника са дифузним В-лимфомом великих ћелија“ по обиму и квалитету у потпуности одговара пријављеној теми.

2.6. Научни резултати докторске дисертације

У оквиру ове докторске дисертације процењивана је повезаност *ATG16L1* rs2241880, *TP53* rs1042522, *BCL2* rs2279115, *FCGR2A* rs180274 и *FCGR3A* rs396991 са клиничким карактеристикама, током и исходом DLBCL. Показано је да су испитивани генотипови повезани са клиничким стадијумом (*TP53* CG+CC vs GG), екстранодалном болешћу [(*ATG16L1* AG vs AA; AG vs GG); (*BCL2* CC+CA vs AA; CC vs CA+AA); *FCGR3A* VV vs FF; FF vs FV+VV; FF+FV vs VV, прогностичким скоровима (NCCN IPI: HH vs HR+RR; aalPI: HH vs HR+RR), LMR (*ATG16L1* AA vs AG+GG; AA vs GG) и NLR (*ATG16L1* AA vs AG+GG; AA vs GG), али није нађен утицај на одговор на терапију, релапс болети, компликације повезане са терапијом, OS и PFS. Болесници са *ATG16L1* AA имали су већу стопу преживљавања од носилаца GG генотипа. Када су били подвргнути радиотерапији, болесници са *ATG16L1* алелом А или AA генотипом имали су боље OS. Резултати показују повезаност *TP53* rs1042522 са клиничким стадијумом, *ATG16L1* rs2241880 са екстранодалном болешћу, LMR и NLR, *BCL2* rs2279115 и *FCGR3A* rs396991 са екстранодалном болешћу и *FCGR2A* rs180274 са прогностичким скоровима. Утицај генотипова *ATG16L1* на OS код болесника који су подвргнути радиотерапији, указује на значај појединачних SNP-а у појединим подгрупама DLBCL.

2.7. Примењивост резултата у теорији и пракси

Полиморфизам гена код оболелих од неопластичних болести се екстензивно истражује, пре свега у циљу индивидуализације антитуморске терапије. Доступност и клиничка корист одрђивања полиморфизма гена *BCL2*, *TP53*, *FCGR3A*, *FCGR2A* и *ATG16L1* је велика.

Резултати ове докторске дисертацију пружају сазнања о повезаности полиморфизма појединих гена са са клиничким карактеристикама, током и исходом DLBCL (*ATG16L1* rs2241880, *TP53* rs1042522, *BCL2* rs2279115, *FCGR2A* rs180274 и *FCGR3A* rs396991). Веома је значајан податак да болесници са *ATG16L1* AA су имали већу стопу преживљавања од носилаца GG генотипа, а да болесници са *ATG16L1* алелом A или AA генотипом су имали боље OS уколико су били подвргнути радиотерапији. Ови резултати указују не само на значај полиморфизма гена у циљу прогнозе болести, веч и у циљу адекватног терапијског избора.

2.8. Начин презентовања резултата научној јавности

Резултати ове студије публиковани су као оригинално истраживање у часопису индексираним на SCI листи, категорије M21.

Živanović A, Stamatović D, Strelčić N, Magić Z, Tarabar O, Miljanović O, Mišović M, Đukić S, Cikota-Aleksić B. Association of *ATG16L1* rs2241880 and *TP53* rs1042522 with characteristics and course of diffuse large B-cell lymphoma. *Pathology Research and Practice*. 2022;237:154033.

ЗАКЉУЧАК

Комисија за оцену и одбрану завршене докторске дисертације под називом „Анализа повезаности полиморфизма гена за *BCL2*, *TP53*, *FCGR3A*, *FCGR2A* и *ATG16L1* са

клиничким карактеристикама, током и исходом лечења болесника са дифузним Б лимфомом великих ћелија“ кандидата Анђелине Живановић сматра да је истраживање базирано на актуелним сазнањима и валидној методологији и да је адекватно планирано и спроведено.

Комисија сматра да докторска дисертација кандидата Анђелине Живановић, под коменторством др сци. биол. Бојане Цикота-Алексић, вишег научног сарадника и проф. др Светлане Ђукић, представља оригинални научни допринос у области испитивања повезаности полиморфизма гена са клиничким карактеристикама, током и исходом лечења болесника са дифузним Б лимфомом великих ћелија.

Комисија са задовољством предлаже Наставно-научном већу Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу да докторска дисертација кандидата Анђелине Живановић под називом „Анализа повезаности полиморфизама гена за BCL2, TP53, FCGR3A, FCGR2A и ATG16L1 са клиничким карактеристикама, током и исходом лечења болесника са дифузним Б лимфомом великих ћелија“ буде позитивно оцењена и одобрена за јавну одбрану.

ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ:

Проф. др Небојша Анђелковић, редовни професор Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу за ужу научну област Интерна медицина, председник

Проф. др Биљана Љујић, ванредни професор за ужу научну област генетика, Факултет медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, члан

Доц. др Данијела Лековић, доцент за ужу научну област интерна медицина, Медицински факултет Универзитета у Београду, члан

У Крагујевцу, јул 2023. године

